

Taras VOLIKOV ©
Ph.D. (Law), Doctoral Student
(Dnipropetrovsk State University
of Internal Affairs, Dnipro, Ukraine)

THE CONCEPT OF FORENSIC CHARACTERISTICS AND ITS SIGNIFICANCE FOR THE METHODOLOGY OF INVESTIGATION OF CRIMINAL OFFENSES AGAINST PROPERTY

Тарас Воликів. КОНЦЕПЦІЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ХАРАКТЕРИСТИКИ ТА ЇЇ ЗНАЧЕННЯ ДЛЯ МЕТОДИКИ РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ ПРОТИ ВЛАСНОСТІ. У статті на основі аналізу думок науковців визначено поняття криміналістичної характеристики, що відповідає сучасним вимогам практики розслідування кримінальних правопорушень. Під криміналістичною характеристикою слід розуміти сукупність взаємозалежних відомостей щодо криміналістично вагомих ознак кримінальних правопорушень певного групи (виду), що сприяють розслідуванню через діяльність з побудови та перевірки версій шляхом проведення запланованих слідчих (розшукових) дій та інших заходів. Як теоретична модель криміналістична характеристика складається з наступних елементів: предмету злочинного посягання; способу вчинення злочину, що має три складові: підготовку, безпосереднього вчинення та приховування злочинних дій; комплексу характерних слідів, що залишаються на місці події; характеристики особи правопорушника та потерпілого. В залежності від виду кримінального правопорушення можуть бути відсутні певні елементи. Всі елементи криміналістичної характеристики взаємозалежні та пов'язані між собою. Взаємозв'язок елементів розглядуваної наукової категорії розглядається як джерело відомостей щодо певних видів злочинів, виконує інформаційну функцію і становить єдину інформаційну систему, використання якої можливо шляхом одержання й аналізу окремих елементів і встановлення зв'язків між ними.

Приділяється увага теоретичному та практичному значенню криміналістичної характеристики. Для працівників правоохоронних органів, які безпосередньо проводять розслідування, найбільш важливим є практичне використання криміналістичної характеристики, особливо на початковому етапі розслідування, коли слідчий відчуває дефіцит інформації щодо події злочину та осіб, які його вчинили. На основі аналізу елементів криміналістичної характеристики слідчий висовує версії, перевіряючи які визначає найбільш перспективний напрямок розслідування, організовує цілеспрямований пошук злочинця, зниклого майна, вирішуються інші окремі завдання розслідування.

Зосереджено увагу на основних напрямках використання криміналістичної характеристики при розслідуванні кримінальних правопорушень проти власності, а саме для: виявлення ознак злочину; висунення версій щодо: злочинного характеру вчиненого діяння, особи підозрюваного, вчинення злочину групою осіб; виявлення місця приховання та реалізації викраденого для розшуку предметів посягання; визначення кола можливих джерел інформації про злочин; покращення діяльності з виявлення, фіксації та вилучення матеріальних слідів злочину в ході проведення початкових слідчих (розшукових) дій.

Ключові слова: методика розслідування, криміналістична характеристика, кримінальні правопорушення проти власності, слідчий, предмет посягання, способи вчинення й обстановка злочину, сліди, особа злочинця та потерпілого.

Relevance of the study. The methodology of investigation of certain types of criminal offenses is a scientific category that contains a complex of forensic recommendations of a practical nature regarding the conduct of an effective, quick and complete investigation. Forensic methodology, as a branch of forensics, has a certain structure. Its components are interpreted by scientists in different ways, but almost all scientists define forensic

characteristics as an integral part of the methodology. During the development of this scientific category, many debatable issues arose. Separate opinions were even expressed regarding the lack of need for its development, since it has no practical application in the investigation of crimes [1, p. 10]. Today, most scientists are inclined to think about the importance of developing forensic characteristics. However, there are still discussions regarding: elements of forensic characteristics, their correlations; the relationship between forensic and criminal law characteristics and their impact on the subject of proof; differences in the structure and components of interspecies, extraspecies, species and intraspecies methods. Solving these problems determines the relevance of further development of forensic characteristics.

Recent publications review. The work of such Ukrainian scientists as Yu. Alenin, L. Arkusha, V. Bakhin, V. Bernaz, A. Volobuev, M. Yefimov, V. Zhuravel, A. Ishchenko, I. Kogutych, O. Kolesnichenko, V. Konovalova, V. Kuzmichev, V. Lukashevich, E. Lukyanchikov, V. Malyarova, G. Matusovskyi, O. Oderii, I. Pyrih, O. Pchelina, M. Saltevskyi, R. Stepanyuk, V. Tishchenko, K. Chaplinskyi, Yu. Chernous, S. Chernyavskyi, V. Shevchuk, V. Shepitko, B. Shchur and others. However, certain issues, in particular those mentioned above, remain debatable even today.

The research paper's objective. The purpose of the study is to define the concept of forensic characteristics that meets the modern requirements of the practice of investigating criminal offenses, in particular those that encroach on the right to property.

Discussion. O. Kolesnychenko and V. Konovalov, one of the first forensic scientists, defined the concept of forensic characteristics as a system of information on forensically significant signs of criminal offenses of this type, which reflect the natural connections between them and serve to build and verify investigative versions for solving specific tasks of the investigation [2, p. 16]. At the same time, the authors relied on four components: information about forensically significant signs of crimes of a certain type; is based on the structure of the crime (criminal law) and the structure of the subject of proof (criminal procedural law); includes data on regular statistical relationships between features of crimes of a certain type; serves to build and check investigative versions. V. Shepitko defines this category as a system of information about certain types of crimes, which are important for the detection and disclosure of such acts by forensic means, methods and techniques [3, p. 367].

As a scientific category, based on the practice of law enforcement agencies and forensic research, the model of the system of information on the forensic characteristics of a type, group or specific crime, which aims to optimize the process of investigating crimes, defines the forensic characteristics of A. Starushkevich [4, p. 9]. As an information model, which is a qualitative-quantitative system of describing the typical features of a specific type (group) of crimes, M. Saltevsky considers the forensic characteristics [5, p. 419]. Based on the study of the structure of individual forensic methods, R. Stepaniuk concludes that the construction of species, subspecies and complex methods is uniform, including the typification of the structure of the forensic characteristics of a certain type, subtype of criminal offenses or their complex [6, p. 157]. The expressed opinions of scientists are supported by the authors of textbooks on criminology and note that forensic characterization is a set of interdependent information on forensically significant signs of criminal offenses of a certain group (type), which contribute to the investigation through the activity of building and checking versions by conducting planned investigative (search) actions and other measures [7, p. 349; 8, p. 16].

Summarizing the views of scientists, V. Bakhin and B. Lukyanchikov define the forensic characteristics as follows: "1) information model of typical features of a certain type (group) of crimes; 2) a probable model of the event; 3) a system of data (information) about the crime that helps its disclosure and investigation; 4) a system of generalized factual data, the knowledge of which is necessary for organizing the disclosure and investigation of crimes; 5) a system of features of the type of crimes that are important for the investigation; 6) a system for describing forensically significant signs of crimes in order to ensure their disclosure, investigation and prevention; 7) the composition of the event of this type of crime, which indicates its permanent signs, which are manifested externally as a clearly defined system of material and intellectual traces, etc." [9, p. 39]. A similar definition is given in the multimedia textbook on criminology by the team of authors of the National Academy of Internal Affairs [10].

Definitions of forensic characteristics expressed by scientists differ in structure and style, but they are united in that this category is a system of information about a criminal offense. Let's find out what forensic features make up its content. V. Kuzmichev and G.

Prokopenko include the following components of forensic characteristics: object of criminal offense: various objects of organic and inorganic origin; the method of commission in its broadest sense: the circumstances of preparation, commission and concealment of traces, the nature of actions of the subject used to achieve the set goal; a typical "trace" picture in its broadest sense: a set of sources of ideal and material reflections in the surrounding material environment; the identity of the criminal – the characteristics of a person as a socio-biological system, the properties and signs of which are reflected in the material environment; the identity of the victim: demographic data, information about lifestyle, character traits, habits, connections and relationships, signs of victimization, etc. [11, p. 253]. Analyzing the components of forensic characteristics given by other scientists, it is possible to draw a conclusion about their common understanding of this concept [7, p. 350; 8, p. 17; 10; 12, p. 31]. We also support them and believe that the elements of the forensic characteristics are the following: the subject of criminal encroachment; the method of committing a crime, which has three components: preparation, direct commission and concealment of criminal acts; characteristic traces left at the scene; characteristics of the offender and the victim. Depending on the type of criminal offense, certain elements may be missing.

We agree with V. Malyarova's opinion that neither criminological, criminal-legal, nor other characteristics are capable of covering a number of features that are important for the formation and implementation of forensic methods. Such signs include actions aimed at preparing for the commission of a crime and concealing its traces, related to the mechanism of trace formation, etc. They are not included in criminal law or criminological features, as they have no legal significance. The information given in these characteristics is quite close in essence, but is intended to solve different tasks, is a constituent element of different systems, therefore can be studied in parallel and in a complex [13, p. 114].

In the structure of the forensic characteristics, V. Tyshchenko, in addition to the above, separates data on the goals and motives of activities for committing crimes [14, p. 60]. We believe that such data are not sufficiently informative elements from the point of view of forensics. Motive and purpose are signs of the subjective side of a criminal offense, i.e. elements of criminal-legal characteristics and, at the same time, circumstances to be established, investigated and proven. The relationship between the subject of evidence, forensic and criminal law characteristics consists in the use of the named categories by the investigator in the investigation of a specific act. At the same time, certain features of the identified criminal offense allow us to build a primary criminal legal characteristic, which, in turn, determines the qualification of the crime and the course of action to establish the subject of proof. As a result, all the circumstances of a specific offense are established and the final criminal-legal characteristics are determined, which are used in the formation of the forensic characteristics of a separate group of crimes. Thus, all the mentioned scientific categories are not complementary or interchangeable, as they perform different tasks. But at the same time, they influence each other, are interdependent and consistently contribute to the implementation of investigative tasks.

All elements of forensic characterization are interdependent and interconnected. Interrelationship of the elements of the considered scientific category H. Matusovsky considers the source of information on certain types of crimes, which, performing an information function, constitutes a single information system. It can be used by obtaining and analyzing individual elements and establishing connections between them. In this sense, all elements of the system are theoretically equivalent, and it is not appropriate to divide them into primary and secondary. At the same time, the use of such an information system requires in each specific case the identification of the main element through which you can enter the system in order to obtain the necessary information. Separation of the key element in a specific case depends on the investigative situation that has developed at this stage of the investigation, as well as on the initial data that the investigator has and what data still needs to be established [15, p. 149].

Let's focus on the importance of forensic characteristics for the investigation, in particular, of crimes against property. According to I. Pyrih and M. Efimov, the value of forensic characteristics can be divided into practical and theoretical. For law enforcement officers who directly conduct the investigation, the most important thing is the practical use of one or another tool that helps in the investigation process. "The real value of the forensic characteristics of this or that type of illegal act is the possibility of its practical application, the possibility of solving certain issues in view of it and, of course, the possibility, based on it, to

make the investigation of a certain category of criminal offenses faster and more effective", – they note scientists [8, p. 15]. When working on a specific criminal case, the investigator often faces difficulties in finding out the specifics of one or another group or type of crime, choosing the optimal approaches to their disclosure and investigation. In other words, the investigator needs the so-called "forensic matrix", by applying which to the investigative situation existing at the moment of the investigation, he would be able to clearly orientate what and how he should do to identify and expose the guilty persons and acquit the innocent if, due to the circumstances, that took place, turned out to be under suspicion. That is, the specified scientific category should group by its nature the most general and forensically significant signs of a criminal offense with their subsequent use in the investigation.

The method of investigation of criminal offenses against property, as we noted earlier, is a complex interdisciplinary method [16, pp. 115-118]. The applied value of the forensic characteristics in the investigation of apartment thefts is as follows: creation of search models of trace complexes for the implementation of a logical analysis of the mechanism of the commission of a crime when conducting some non-verbal investigative (detective) actions: inspection of the scene, search, investigative experiment; determination of investigative situations and, on this basis, the investigator's algorithm of actions, putting forward versions, determining the direction of the investigation, choosing, preparing and conducting investigative (search) actions, tactics for making and implementing the investigator's decisions; selection of tactics for conducting verbal investigative (search) actions, in particular interrogation; determination of directions for gathering information about the suspect for the purpose of a complete and comprehensive study of his identity; formulation of typical definitions of the functional role of accomplices in the crime when drawing up procedural documents; conducting analytical work to identify a series of crimes committed by a person who has not yet been identified, using the inductive method of activity, focused on the analysis of the circumstances of the same type of crimes, the methods of their commission, the trace pattern, etc., with the formulation of a conclusion about the presence (absence) of signs of seriality in the investigated group of criminal offenses, including monitoring of unsolved criminal proceedings using information contained in databases of forensic records. On the basis of such an analysis, a formal-logical model of the crime is built, which is used in the future to predict the existence of facts that have not yet been established, to search for evidence, to identify additional circumstances for those episodes of crimes where such circumstances should be present. The generalized model will contribute to the construction of an optimal scheme for exposing a person accused of repeated thefts in each such crime [17, pp. 11-12]. The opinions expressed by the authors regarding the importance of forensic characteristics for the investigation of theft, in our opinion, can be fully attributed to the investigation of all criminal offenses against property.

In our opinion, the forensic characterization of crimes against property includes information about the most significant characteristics of a particular type of criminal offense or their combination (object of encroachment, methods of commission, setting and traces of the offense, characteristics of the victim and the offender), which plays a key role at the initial stage investigation, when the investigator feels a lack of information regarding the event of the crime and the persons who committed it. Based on the analysis of the elements of forensic characteristics, the investigator puts forward versions, checking which determines the most promising direction of the investigation, organizes a targeted search for the criminal, missing property, and solves other separate tasks of the investigation. Therefore, the main areas of application of the forensic characteristics of criminal offenses against property can be considered the following: detection of signs of crime; proposing versions about: the criminal nature of this or that event, the identity of the criminal, the commission of a crime by a group of persons; detection of the place of concealment and sale of the stolen property, search for objects of encroachment; determination of the range of possible sources of information about the crime; to improve detection, recording and removal of material traces of a crime during initial investigative (search) actions.

Conclusions. Summing up, it can be noted that forensic characteristics are a component of a separate forensic methodology and represent a system of information about a criminal offense. As a scientific category, forensic characterization consists of the following elements: the subject of a criminal offense; the method of committing a crime, which has three components: preparation, direct commission and concealment of criminal acts; characteristic traces left at the scene; characteristics of the offender and the victim. All elements of forensic

characterization are interdependent and interconnected. Forensic characterization should be considered as a theoretical model of crime as used in investigative practice. The analysis of the elements of forensic characteristics at the initial stage of the investigation of crimes against property enables the investigator to put forward investigative versions, checking which he determines the most promising direction of the investigation, organizes a targeted search for the criminal, missing property, solves other separate tasks of the investigation.

Conflict of Interest and other Ethics Statements

The author declares no conflict of interest.

References

1. Пиріг І. В., Самсонова В. В. Методика розслідування крадіжок, вчинених на території садівницьких товариств і дачних кооперативів: монограф. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 152 с.
2. Колесниченко О. Н., Коновалова В. О. Криміналістична характеристика злочинів. Харків : Юрид. ін-т, 1985. 92 с.
3. Шепитько В. Ю. Криміналістика : курс лекцій. 2-е изд., перераб. и доп. Х. : Одиссей, 2005. 368 с.
4. Старушкевич А. В. Криміналістична характеристика злочинів: навч. посібник. К., 1997. 44 с.
5. Салтевський М. В. Криміналістика (у сучасному вигляді) : підруч. Київ: Кондор, 2005. 588 с.
6. Степанюк Р. Л. Структура окремих криміналістичних методик розслідування злочинів. *Право і Безпека*. 2011. № 4 (41). С. 154-158.
7. Криміналістика: підручн. для студ. вищ. навч. закл. [К. О. Чаплинський, О. В. Лускатов, І. В. Пиріг, В. М. Плетенець, Ю. А. Чаплинська]. 2-е вид. перероб. і доп. ДДУВС; Ліра ЛТД, 2017. 480 с.
8. Єфімов М. М., Пиріг І. В. Методика розслідування окремих видів кримінальних правопорушень: підруч. Дніпро: Видавець Біла К. О. 2022. 271 с.
9. Бахін В. П. Лук'янчиков Б. Є. Склад і призначення криміналістичної характеристики злочинів. *Правничий часопис Донецького університету*. 2000, № 1 (4), с. 39-43.
10. Криміналістика. Мультимедійний навчальний підручник. URL : <https://arm.naiu.kiev.ua/books/criminalistics/info/lec22.html> (дата звернення: 20.10.2023).
11. Кузьмічов В. С., Прокопенко Г. І. Криміналістика: навч. посіб. / за заг. ред. В. Г. Гончаренка та Є. М. Моїсєєва. К.: Юрінком Інтер, 2001. 368 с.
12. Криміналістика : підручник : у 2 т. Т. 2 / [А. Ф. Волобуєв, О. В. Одерій, Р. Л. Степанюк та ін.] ; за заг. ред. А. Ф. Волобуєва, Р. Л. Степанюка, В. О. Малярової ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2018. 312 с.
13. Малярова В. О. Криміналістична методика: питання співвідношення криміналістичної характеристики з іншими. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2015. Серія Право. Випуск 35. Частина І. Том 3. С. 111-113.
14. Тищенко В. В. Теоретичні і практичні основи методики розслідування злочинів: монографія. Одеська національна юридична академія. О.: Фенікс, 2007. 260 с.
15. Матусовський Г. А. Структура криміналістичної характеристики злочинів / Криміналістика. Криміналістична тактика і методика розслідування злочинів / за ред. В. Ю. Шепітька. Харків: Право, 1998.
16. Воліков Т. А. Основи формування міжвидової методики розслідування злочинів проти власності. Сучасні тенденції розвитку криміналістики та кримінального процесу в умовах воєнного стану: тези доп. Міжнародної наук.-практ. конф. (м. Харків, 25 листоп. 2022 р.). МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2022. С. 115-118.
17. Методика розслідування квартирних крадіжок: навч.-метод. пос./ В. С. Бондар, С. В. Головкін, О. А. Єршов, О. В. Кузнєцова, Р. І. Мельник; МВС України, Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Луганськ: РВВ ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2011. 400 с.

Submitted 07.11.2023

-
1. Pyrih, I. & Samsonova, V. (2017). *Metodyka rozsliduvannya kradyzhok, vchynenykh na terytoryi sadivnyts'kykh tovarystv i dachnykh kooperatyviv* [Methods of investigating thefts committed on the territory of horticultural societies and dacha cooperatives]: monohraf. Dnipro : Dniprop. derzh. un-t vnutr. sprav. 152 p.
 2. Kolesnychenko, O. & Konovalova, V. (1985). *Kryminalistychna kharakterystyka zlochyv* [Forensic characteristics of crimes]. Kharkiv : Yuryd. in-t. 92 p.
 3. Shepyt'ko, V. (2005). *Krymynalystyka* [Criminalistics]: kurs lektsyy. 2-e yzd., pererab. y dop. Kh. : Odyssey. 368 p.
 4. Starushkevych, A. (1997). *Kryminalistychna kharakterystyka zlochyv* [Forensic characteristics of crimes]: navch. posibnyk. K. 44 p.

5. Saltevs'kyy M. V. (2005). Kryminalistyka (u suchasnomu vyhlyadi) [Criminalistics (in its modern form)]: pidruch. Kyiv : Kondor. 588 p. [in Ukr.]
6. Stepanyuk, R. (2011). Struktura okremykh kryminalistychnykh metodyk rozsliduvannya zlochyniv. *Pravo i Bezpeka*. № 4 (41). Pp. 154-158.
7. Kryminalistyka. (2017). [Criminalistics]: pidruchn. dlya stud. vyshch. navch. zakl. / K. O. Chaplyns'kyy, O. V. Luskatov, I. V. Pyrih, V. M. Pletenets', YU. A. Chaplyns'ka. 2-e vyd. pererob. i dop. DDUVS; Lira LTD. 480 p. [in Ukr.]
8. Yefimov, M. & Pyrih, I. (2022). Metodyka rozsliduvannya okremykh vydiv kryminal'nykh pravoporushen'. [Methods of investigation of certain types of criminal offenses]: pidruch. Dnipro : Vydavets' Bila K. O. 271 p. [in Ukr.]
9. Bakhin, V. & Luk'yanchykov, B. (2000). Sklad i pryznachennya kryminalistychnoyi kharakterystyky zlochyniv [Composition and purpose of forensic characteristics of crimes]. *Pravnychy chasopys Donets'koho universytetu*. № 1 (4). Pp. 39-43.
10. Kryminalistyka [Criminalistics]. Mul'tymediyyny navchal'nyy pidruchnyk. URL : <https://arm.naiu.kiev.ua/books/criminalistics/info/lec22.html> (data zvernennya: 20.10.2023).
11. Kuz'michov, V. & Prokopenko, H. (2001). Kryminalistyka [Criminalistics]: navch. posib. / za zah. red. V. H. Honcharenka ta Ye. M. Moisyeyeva. K.: Yurinkom Inter. 368 p.
12. Kryminalistyka. (2018). [Criminalistics]: pidruchnyk : u 2 t. T. 2 / A. F. Volobuyev, O. V. Oderiy, R. L. Stepanyuk ta in.] ; za zah. red. A. F. Volobuyeva, R. L. Stepanyuka, V. O. Malyarovoyi ; MVS Ukrayiny, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv, 312 p.
13. Malyarova, V. (2015). Kryminalistychna metodyka: pytannya spivvidnoshennya kryminalistychnoyi kharakterystyky z inshymy [Forensic methodology: the question of the correlation of forensic characteristics with others]. *Naukovy visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya Pravo*. Vypusk 35. Chastyna I. Tom 3. Pp. 111-113.
14. Tishchenko, V. (2007). Teoretychni i praktychni osnovy metodyky rozsliduvannya zlochyniv [Theoretical and practical foundations of crime investigation methodology] : monohrafiya. Odes'ka natsional'na yurydychna akademiya. O.: Feniks. 260 p.
15. Matusovs'kyy, H. (1998). Struktura kryminalistychnoyi kharakterystyky zlochyniv [The structure of forensic characterization of crimes]. *Kryminalistyka. Kryminalistychna taktyka i metodyka rozsliduvannya zlochyniv / za red. V. YU. Shepit'ka*. Kharkiv: Pravo.
16. Volikov, T. (2022). Osnovy formuvannya mizhvydovoyi metodyky rozsliduvannya zlochyniv proty vlasnosti [Basics of formation of interspecies method of investigation of crimes against property]. Suchasni tendentsiyi rozvytku kryminalistyky ta kryminal'noho protsesu v umovakh voyennoho stanu: tezy dop. Mizhnarodnoyi nauk.-prakt. konf. (m. Kharkiv, 25 lystop. 2022 r.). MVS Ukrayiny, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv : KHNUVS. Pp. 115-118.
17. Metodyka rozsliduvannya kvartyrnykh kradizhok. (2011). [Methods of investigation of apartment thefts]: navch.-metod. pos. / V. S. Bondar, S.V. Holovkin, O. A. Yershov, O. V. Kuznyetsova, R. I. Myel'nyk]; MVS Ukrayiny, Luhan. dyerzh. un-t vnuhr. sprav im. E. O. Didorenka. Luhans'k: RVV LDUVS im. E. O. Dydorenka. 400 p.

ABSTRACT

In the article, based on the analysis of the opinions of scientists, the concept of forensic characteristics is defined, which meets the modern requirements of the practice of investigating criminal offenses. Forensic characteristics should be understood as a set of interdependent information on forensically significant signs of criminal offenses of a certain group (type), which contribute to the investigation through the activity of building and checking versions by conducting planned investigative (search) actions and other measures. As a theoretical model, forensic characterization consists of the following elements: the subject of a criminal offense; the method of committing a crime, which has three components: preparation, direct commission and concealment of criminal acts; a complex of characteristic traces remaining at the scene; characteristics of the offender and the victim. Depending on the type of criminal offense, certain elements may be missing. All elements of forensic characterization are interdependent and interconnected. The interrelationship of the elements of the considered scientific category is considered as a source of information on certain types of crimes, performs an informational function and constitutes a single information system, the use of which is possible by obtaining and analyzing individual elements and establishing connections between them.

Attention is paid to the theoretical and practical value of forensic characteristics. For law enforcement officers who directly conduct the investigation, the most important thing is the practical use of forensic characteristics, especially at the initial stage of the investigation, when the investigator feels a lack of information about the event of the crime and the persons who committed it. Based on the analysis of the elements of forensic characteristics, the investigator puts forward versions, checking which determines the most promising direction of the investigation, organizes a targeted search for the criminal, missing property, and solves other separate tasks of the investigation.

Attention is focused on the main directions of using forensic characteristics in the investigation of criminal offenses against property, namely for: identifying signs of a crime; proposing versions regarding: the criminal nature of the committed act, the identity of the suspect, the commission of a crime by a group of persons; detection of the place of concealment and realization of stolen objects of encroachment;

determination of the range of possible sources of information about the crime; improvement of detection, fixation and removal of material traces of a crime during initial investigative (search) actions.

Keywords: *investigation method, forensic characteristics, criminal offenses against property, investigator, object of encroachment, methods of commission and setting of the crime, traces, identity of the criminal and the victim.*

UDC 343.985

DOI 10.31733/2078-3566-2023-5-205-212

Serhii ROZUMNY ©

Director

*(Dnipropetrovsk scientific research
Institute of Forensic Examinations
of the Ministry of Justice of Ukraine,
Dnipro, Ukraine)*

THE USE OF SPECIAL KNOWLEDGE IN THE INVESTIGATION OF CYBERCRIMES

Сергій РОЗУМНИЙ. ВИКОРИСТАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ КІБЕРЗЛОЧИНІВ. В статті на основі аналізу думок науковців та правоохоронної практики розглянуто поняття та ознаки спеціальних знань, під якими треба розуміти сукупність теоретичних знань і практичних умінь та навичок у галузі науки, техніки, мистецтва чи ремесла, набутих у результаті спеціальної теоретичної підготовки або професійного досвіду роботи, що використовуються при розслідуванні кримінальних правопорушень. Наголошується, що загальною метою використання спеціальних знань є вирішення завдань кримінального провадження, визначених ст. 2 Кримінального процесуального кодексу України, а саме забезпечення швидкого, повного та неупередженого розслідування. Використання спеціальних знань, сприяє формуванню доказової бази шляхом виявлення нової інформації, яку неможливо отримати використанням тільки юридичних знань.

Приділяється увага формам використання спеціальних знань. Зазначається, що вони є нічим іншим як способом реалізації теоретичних положень науки в практиці розслідування злочинів. Розглянуто окремі питання використання спеціальних знань у процесуальній та непроцесуальній формах при розслідуванні кіберзлочинів. Зосереджено увагу на процесуальних формах використання спеціальних знань, а саме залученні спеціаліста до проведення слідчих (розшукових) дій та призначення та проведення експертизи. Визначено спеціалістів, що приймають участь у розслідуванні визначеної категорії кримінальних проваджень, зазначено основні дії, що ними виконуються та зосереджено увагу на об'єктах, що вилучаються при огляді місця події. Розглянуто об'єкти та предмет експертиз: комп'ютерної техніки та програмних продуктів та експертизи електронних комунікацій, що частіше за все призначаються при розслідуванні кримінальних правопорушень, учинених в умовах воєнного часу та визначено об'єкти та предмет їх дослідження.

Ключові слова: *кримінальне провадження, розслідування, кіберзлочини, комп'ютерні технології, слідчі (розшукові) дії, огляд місця події, експертиза, спеціаліст, експерт.*

Relevance of the study. One of the main tasks of criminal proceedings is to ensure a quick, complete and impartial investigation (Art. 2 of the Criminal Procedure Code of Ukraine) [1]. In order to solve this task, the inquirer, investigator, and prosecutor, within the limits of their authority, carry out pre-trial investigation of criminal offenses, using all their professional knowledge, skills and abilities for this purpose. Despite the efforts of law enforcement agencies, crime is improving today: its organized forms are increasingly developing, new types of crimes are appearing, methods of their commission are being improved, the latest technical means of committing crimes are being used, etc. To counter modern criminal activity, it is not